7/1148

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.001/01-3292
KONU :Yazılı soru önergeleri

05 / 11 /2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :a)06.10.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2878 sayılı yazınız.
b)03.11.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2951 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Kemal KILIÇDAROĞLU tarafından tevcih edilen 7/1148-2963 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığı'nın 27.10.2003 tarih ve BDDK.2003.01.KİK.1-12494 sayılı yazısı ilişiktedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER :
EK-1: BDDK Başkanlığı'nın 27.10.2003 tarih ve 12494 sayılı yazısı (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa

7/1148
SÜRELİ

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Dairesi)

SAYI : BDDK.2003.01.KİK.1-12494 27 EKİM 2003

KONU : Soru önergeleri

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Doç.Dr. Abdüllatif ŞENER)

İLGİ: 13.10.2003 tarih ve B.02.0.001/(01)3093 sayılı evrak akış ve talimat formu.

İlgide kayıtlı evrak akış ve talimat formu ekinde gönderilen İstanbul Milletvekili Emin ŞİRİN tarafından tevdi edilen 7/1138-2951, 7/1179-3072, 7/1212-3120 ve 7/1213-3121, sayılı, İstanbul Milletvekili Kemal KILIÇDAROĞLU'nun ise 7/1148-2963 sayılı soru önergelerinde yer alan sorulardan Kurumumuzu ilgilendirenlere ilişkin cevaplarımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

R. Engin AKÇAKOCA
Başkan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı	
Tarih	27.10.2003
Sayı	3292

Atatürk Bulvarı No:191 Kavaklıdere 06680 ANKARA Tel: (312) 455 69 25 Faks: (312) 424 08 73
İnternet adresi: www.bddk.org.tr

7/1148

İstanbul Milletvekili Kemal KILIÇDAROĞLU'nun 7/1148-2963 Sayılı Önergesi:

İstanbul Milletvekili Kemal KILIÇDAROĞLU'nun 7/1148-2963 sayılı önergesinde yer alan sorulara ilişkin cevaplarımız aşağıda sunulmaktadır.

1, 2- Kurumumuz bankalar ve özel finans kurumları nezdinde düzenli olarak gözetim ve denetim faaliyetlerini sürdürmekte, bu faaliyetler sonucu elde edilen bilgi ve belgeler üzerinde yapılan değerlendirmeler sonucu durum tespiti yapılmakta ve buna göre ilgili bankadan ya da özel finans kurumundan gerekli tedbirleri alması istenmektedir.

Bu noktada bankadan veya özel finans kurumundan beklenen basiretli bir davranış sergilemesi ve kendisinden istenen tedbirleri gereği gibi ve zamanında almasıdır. Talimatımızın gereği gibi ya da zamanında yerine getirilmemesinin sorumluluğu bu talimatın gereğini yapmakla mükellef olan kişilere aittir. Bununla birlikte, talimatımıza uygun hareket edilip edilmediğini fiilin gerçekleştiği anda bilebilme olanağı yoktur. Bankanın veya özel finans kurumunun talimatımıza uygun hareket edip etmediği ancak daha sonra yapılacak denetlemeler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Denetlemeler sonucunda mevzuata aykırı bir durumun tespiti halinde ise sorumlular hakkında gerekli işlemler tesis edilmektedir.

Trade Deposit Bank'ın (TDB) İktisat Bankası T.A.Ş.'ye (Banka) devrine de bu kapsamda bakmak gerekmektedir. Nitekim, bankalar yeminli murakıplarınca Banka nezdinde incelemeler gerçekleştirilmiş ve bu incelemeler sonucunda düzenlenen raporlarda, TDB'nin faaliyetlerinin Bankaca yapılan depolar ya da yine Banka tarafından TDB adına toplanan mevduat ile fonlandığı ve bu fonların büyük ölçüde Aksoy Grubuna aktarıldığı, TDB'nin yurt dışında kurulu ayrı bir tüzel kişilik olması nedeniyle bütün bu faaliyetlerin denetim dışında kaldığı yönünde tespitlere yer verilerek, Banka mali bünyesinin sağlıklı bir şekilde analiz edilebilmesi için TDB'nin tüzel kişiliğine son verilerek varlık ve yükümlülüklerinin Bankanın Malta Şubesine devri veya tasfiyesi isteminde bulunulmuştur.

Söz konusu raporlarda yer alan tespitler üzerine, 28.11.2000 tarih ve 2209 sayılı yazımızla, Bankaya mali bünyesinin iyileştirilmesine yönelik olarak alınması gerekli görülen diğer tedbirlere ilaveten, TDB'nin tasfiye edilerek veya şubeye dönüştürülerek Bankanın gerçek mali bünyesinin netleştirilmesi talimatı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrası kapsamında verilmiştir. 28.11.2000 tarihinde verilmiş bulunan talimatın amacı, talimat içeriğinde de açıkça belirtildiği üzere, öncelikli olarak Banka mali bünyesinin iyileştirilmesi, Banka hesaplarının sadeleştirilmesi ve denetimin kolaylaştırılmasıdır.

Yukarıda bahsedilen 28.11.2000 tarihli talimat yazımız sonrasında Banka Yönetim Kurulu 01.12.2000 tarihli kararıyla, talimatımızın aksine TDB'yi Bankanın Malta Şubesine devretme kararı almış ve bu durumu 14.12.2000 tarihli yazı ile tarafımıza bildirmiştir. Söz konusu yazı üzerine yazılan 22.12.2000 tarih ve 2943 sayılı yazımızla, nakit giriş sağlanmadan gerçekleştirilen kaydi birleşmenin Bankanın mali bünyesine olumlu bir katkısının olmayacağı, ayrı bir tüzel kişiliği bulunan TDB'nin aktif ve pasif hesaplarının Banka kayıtlarına alınmasının uygun görülmediği hususu gereği yapılmak üzere Bankaya bildirilmiştir.

Banka 28.11.2000 tarihindeki talimatımıza uymadığı gibi, 22.12.2000 tarihindeki yazımızdaki uyarıları ve talimatları dikkate almaktan kaçınmış ve her iki talimatımız hilafına ve haksız menfaat temin etmek amacına yönelik olarak hareket ederek TDB'nin devir işlemini hukuki dayanaktan yoksun, usulsüz işlemler ve kayıtlar tesis edilmek suretiyle gerçekleştirmiştir.

Halbuki, Kurumumuzun 28.11.2000 ve 22.12.2000 tarihlerindeki her iki talimatı birlikte değerlendirildiğinde, Bankaca tasfiye veya şubeye dönüştürme yöntemlerinden hangisi seçilirse seçilsin, bu işlemin Bankaya ilave bir zarar doğurmayacak şekilde yerine getirilmesi gerekirdi. Nihayetinde, talimatımıza uygun olarak şubeleştirme veya tasfiye alternatiflerinden hangisi uygulanırsa uygulansın Bankaya ilave bir zarar ya da karşılığı bulunmayan bir yükümlülük taşınması söz konusu olmayacaktı. Bu nedenle, Banka yetkililerince yapılan işlem bilinçli olarak hem talimata aykırı hem de Bankaya ilave zarar yükleyici mahiyette olup, sorumluluk işlemi tesis edenlere aittir.

Kurumumuz tarafından verilen talimat tarihinde off-shore mevduat tam garanti kapsamında değildir. Dolayısıyla, talimatımızın verildiği tarihte Bankanın Malta Şubesine devredilmiş olan TDB mevduatı sigorta kapsamına dahil olmamıştır. Mali sistemdeki dalgalanmaların giderilmesi ve sistemde güvenin tesis edilmesi amacıyla, Hükümet, 6.12.2000 tarihinde Türkiye'deki mevduat bankalarından olan alacaklara ilişkin geçici tam bir garanti duyurusunda bulunmuştur. Hükümetin beyan etmiş olduğu bu iradesinin uygulanmasına ilişkin olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından 18 Ocak 2001 tarihinde bir basın açıklaması yapılmış ve bu açıklama ile yalnızca TMSF'ye devredilen bankaların yurt dışı şubeleri de dahil tüm yükümlülüklerinin TMSF'nin garantisi altında olduğu duyurulmuştur. TDB'den devir alınan mevduatta Bankanın TMSF'ye devredilmesi ile TMSF tarafından üstlenilmiştir.

Bankanın mali durumu ciddi şekilde bozuk olmakla birlikte, TDB'nin Bankaya devir sürecinde Banka sistemde faaliyet göstermektedir ve faaliyetine devam eden bir bankanın hukuka aykırı, zarar doğurucu işlemleri var ise bunun cezalandırılması ve zararın tazmini için gerekli yöntemler hukuk kuralları arasında yer almaktadır. 2000 yılının sonlarında yapılan bu işlem için de incelenmesini müteakip gerekli işlemlerin yapılması kaçınılmaz olmakla birlikte, Bankanın TMSF'ye devri ile olayın mahiyeti değişmiştir. Bankanın TMSF'ye devredilmesi sırasında, TDB'den devir alınan aktif-pasifle Bankadaki aktif-pasifin ayrılması olanağı bulunmadığı gibi, devir tarihi itibariyle TDB'den devralınan aktif ve pasife ilişkin ayrıntılı bir döküm bulunmadığından Banka bir bütün olarak değerlendirme kapsamına alınmak zorunda kalmıştır.

Diğer taraftan, bir bankanın parçalanarak TMSF'ye devri hukuken mümkün değildir. Eğer bu tür uygulamalar hukuken mümkün olsa idi, TMSF'ye devredilmiş olan tüm bankalarda bu tür uygulamaların yapılması gerekirdi.

3, 4- Bu devir işleminin hukuki dayanaktan yoksun, usulsüz işlemler ve kayıtlar tesis edilmek suretiyle ve haksız menfaat temin etmek amacıyla gerçekleştirildiği daha sonraki süreçte bankalar yeminli murakıplarınca düzenlenen raporlarda ortaya konulmuştur. Nitekim, TDB'nin Bankaya devir kararı ve süreci ile devrin sonuçları hakkında bankalar yeminli murakıpları tarafından düzenlenen muhtelif raporlarda mevzuata aykırı işlemler tesis edildiği tespit edilmiş ve bu raporlar sorumlular hakkında kovuşturma açılmasını teminen ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına intikal ettirilmiştir.

Ayrıca, İktisat Bankası T.A.Ş. ve Trade Deposit Bank Ltd.'ye ilişkin olarak Bankalar Yeminli Murakıplarınca düzenlenen Rapor ve mütalaalara istinaden, TMSF Yönetim Kurulunun muhtelif tarih ve sayılı Kararları çerçevesinde, İktisat Bankası T.A.Ş.'nin eski yöneticileri hakkında Bankalar Yeminli Murakıpları tarafından tespit edilen ve rapora bağlanan kanuna aykırı karar ve işlemleri nedeniyle 4389 sayılı Bankalar Kanununun 17 nci maddesi uyarınca şahsi iflas davaları açılmıştır.